

bij de autoriteiten angst dat de massale werkloosheid op den duur een massale opstandigheid zou wekken, zo explosief dat een vonk voldoende zou zijn om tot een geweldige uitbarsting te leiden. Daarom greep ook de politie telkens zo snel en zo hardhandig in: elke vonk moest uitgetrapt worden. Die angst was evenwel niet reëel. De ontevredenheid ging, de Centrale Inlichtingsdienst had het terecht opgemerkt, meer met berusting dan met opstandigheid gepaard. En zo leidde ook het Jordaan-oproer niet tot uitgebreider of langduriger gewelddadige manifestaties tegen regering en gevestigde orde – eerder kan men zeggen: integendeel. Dit protest had veel slachtoffers geëist, weinig weerklank gevonden, geen effect gehad. Het was al opmerkelijk dat geen enkele politieke groepering het georganiseerd had; dubbel opmerkelijk dat geen er zich volledig achter schaarde. SDAP en NVV zagen deze wilde strijd op geïmproviseerde barricaden als een onberaden en zinloos avontuur, in de rijen der communisten was van verdeeldheid gebleken. Het dagelijks bestuur, terstond bijeenkomend, besefte 'dat dit een vruchteloze strijd zou worden als niet de arbeiders uit de bedrijven en de moderne vakbeweging het protest tegen de regeringsmaatregelen in handen namen'¹ – het bestuur wist heel wel dat het NVV tot een gewelddadig protest niet bereid was. *De Tribune* had echter, kennelijk zonder overleg met het partijbestuur, tot massale straatdemonstraties opgeroepen die van dag tot dag een groter omvang moesten aannemen: 'Voor een dergelijke bedreiging die elk ogenblik om kan slaan in situaties die uiterst gevaarlijk zijn voor de bourgeoisie, zal', zo werd optimistisch voorspeld, 'de bezittende klasse capituleren.'² Men voorzag bij het communistisch dagblad ingrijpen van de overheid: op vrijdag 6 juli werden alle belangrijke bescheiden verbrand, een dag later kwam de justitiële inval, de persen werden onklaar gemaakt. Na een week kwam *De Tribune*, elders in Amsterdam gedrukt, weer uit.

In de in 1932 opgerichte Onafhankelijk Socialistische Partij, of OSP, leidde het Jordaan-oproer tot een splitsing. Partijvoorzitter P. J. Schmidt (hij werd deswege gearresteerd) had in het weekblad *De Fakkel* 'uitbreiding van de incidentele, spontane verzetsbewegingen tot doelbewuste, strijdbare, massale volksbewegingen . . . de taak van elke dag, van elk uur' genoemd³; een nummer eerder waren acties als in de Jordaan door partijsecretaris J. de Kadt veroordeeld als 'romantiek'.⁴ De Kadt trad spoedig uit de OSP die in maart '35 (ze was danig verlopen: van 7000 leden eind '32⁵ tot 3400 een

¹ P. de Groot: *De dertiger jaren 1930-1935*, p. 185. ² *De Tribune*, 4 juli 1934.

³ *De Fakkel*, 13 juli 1934. ⁴ A.v., 10 juli 1934. ⁵ CI: *Overzicht 1933*, no. 1, p. 15.